

RAPPORT FRA TILSYN
ved
ARBOR-HATTFJELLDAL AS

Selskapets adresse: Arborveien 10 8690 Hattfjelldal	Telefonnr. 75 18 50 00
Konsesjon av: 27.06.1973	Tidsrom for tilsynet: 27.06.2005 kl 10:00 – 14:00
Deltager bedrift: Bjørn M. Jarmund Odd Fagervold Kåre Gabrielsen	Deltager Fylkesmannen i Nordland: Marit Torsvik Sten D. Bruaas

Rapportens innhold

Denne rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket innen de kontrollerte områdene, dvs. anlegg for produksjon av sponplater, relatert til forurensningsloven med forskrifter og tillatelse.

Hovedkonklusjon

Under tilsynet ble det registrert 6 anmerkninger. Bedriften må påregne at det vil være behov for betydelig grad av oppfølging av forhold som gjelder utslipp til luft, støy og avfallshåndtering.

Utarbeidet dato:

Godkjent dato:

Marit Torsvik
overingeniør

Roar Høgsæt
fylkesmiljøvernssjef

1. Bakgrunn

Hensikten med tilsynet var å fastslå om bedriften tilfredsstillende aktuelle myndighetskrav på forurensningsområdet. Denne rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen.

- **Avvik** betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
- **Anmerkning** er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var røykskadekonsesjon datert 27.06.1973, tillatelse til forbrenning av spillolje datert 19.12.1991 og forurensningsloven med tilhørende forskrifter.

2. Gjennomføring

Tilsynet ble varslet kort tid i forveien. Hele kontrollen ble gjennomført med en varighet på ca. 4 timer. Fra virksomheten deltok administrerende direktør Bjørn M. Jarmund, fabrikk sjef Odd Fagervold og teknisk vedlikeholdsleder Kåre Gabrielsen. Fra Fylkesmannen deltok Marit Torsvik og Sten D. Bruaas.

Fylkesmannen orienterte først om bakgrunnen for kontrollen. Bedriften ga videre en generell orientering om egen drift, blant annet en gjennomgang av produksjonsprosessen. Deretter ble representantene bedt om å besvare en del spørsmål innenfor utvalgte tema. Det ble også foretatt en befaring av produksjonsanlegget. Til slutt ble det kort muntlig redegjort for registrerte funn.

3. Avvik og anmerkninger

Det ble ikke registrert noen funn som er å oppfatte som brudd på vilkår gitt i røykskadekonsesjon av 27.06.1973. Det ble imidlertid registrert en rekke forhold som vil ha relevans etter hvert som nye krav blir gjort gjeldende ovenfor bedriften. Totalt sett er registrerte funn oppsummert i følgende 6 anmerkninger:

Anmerkning 1: Bedriften har ikke skriftlige rutiner for bruk av olje/biobrensel

Referanse til gjeldende lovverk:

- Tillatelse til brenning av egen spillolje, datert 19.12.1991
- Forurensningsforskriftens kapittel 8 om svovelinhold i ulike oljeprodukter
<http://www.lovdatabasen.no/for/sf/md/td-20040601-0931-025.html>
- Avfallsforskriftens kapittel 10 om forbrenning av avfall, §§ 10-2 og 10-4
<http://www.lovdatabasen.no/for/sf/md/td-20040601-0930-026.html>
- Internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 7
<http://www.lovdatabasen.no/for/sf/as/xs-19961206-1127.html>

Begrunnelse:

Bedriften har tillatelse til å brenne inntil 1000 kg spillolje og 500 kg whitespirit fra egen drift. I tillegg tillates det å brenne fyringsolje som tilfredsstiller krav til innhold av svovel. Forbrenning av avfall krever særskilt tillatelse, noe som ikke er gitt i dette tilfellet. Følgende er i henhold til avfallsforskriftens § 10-2 unntatt fra krav om tillatelse:

- Treavfall som ikke inneholder halogenerte (f eks klorerte) organiske forbindelser eller tungmetaller som følge av overflatebehandling eller behandling med impregneringsmidler.

I internkontrollforskriften stilles det krav om at bedriften iverksetter rutiner som forebygger overtredelse av relevante krav. Slike rutiner skal dokumenteres skriftlig.

Det ble oppgitt at bedriften kun benytter olje og ”jomfruelig” trevirke som råstoff til forbrenningsovn. Avfallstrevirke har også vært forsøkt brukt som biobrensel, noe som bedriften ikke ønsket å gå videre med. Bedriften mener selv å ha kontroll med det råstoffet som kjøpes inn for innmating på forbrenningsovn og at det kan dokumenteres at dette kun dreier seg om ”jomfruelig” materiale. Det kunne imidlertid ikke legges fram noen journal for forbrenning av spillolje og whitespirit. Generelt forventes det at bedriften gjennomgår sine rutiner for innmating på forbrenningsovn. Hensikten er å sikre at det ikke mates inn råstoff som kan inneholde forurensninger utover det som bedriften har tillatelse til å brenne.

I tilbakemeldingen til Fylkesmannen forventes det at bedriften oversender skriftlig dokumentasjon (prosedyre/rutinebeskrivelse) som viser hvordan det i ettertid skal kunne dokumenteres at det som mates inn på forbrenningsovn skjer i henhold til gjeldende regelverk.

Anmerkning 2: Bedriften har ikke en oppdatert oversikt over egne utslipp til luft

Referanse til gjeldende lovverk:

- Røykskadekonsesjon av 27.06.1973
- Forurensningsforskriftens kapittel 9 om utslipp av flyktige organiske forbindelser (VOC) <http://www.lovddata.no/for/sf/md/td-20040601-0931-030.html>
- Internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 6 <http://www.lovddata.no/for/sf/as/xs-19961206-1127.html>

Begrunnelse:

Det meste av støvholdige avgasser oppgis å bli renses via posefilter med returpumping og dermed ingen avgasser til ytre miljø. Unntaket er avgass fra forbrenningsovn/tørker som renses med bruk av sykkloner. Utslippsgrense i avgass fra sykkloner er i konsesjonen satt til 100 mg/Nm³. Røykskaderådet fant ut fra en teknisk/økonomisk vurdering ikke grunn til å påby ytterligere rensing av denne avgassen. Det er heller ikke satt grenseverdi for andre typer forurensninger enn støv. I ettertid har det kommet egne bestemmelser om begrensning i utslipp av flyktige organiske forbindelser (VOC). Videre stilles det i internkontrollforskriften generelle krav om at bedriften skal risikovurdere egne utslipp, noe som betyr at aktuelle parametere først må være kartlagt. Bedriften må også være forberedt på kommende forskriftskrav som kan ventes å bli gjort gjeld-

ende ovenfor den aktuelle bransjen innen et års tid ("industriforskriften"). Det legges her opp til særskilte krav som gjelder forbrenningsanlegg for rene brensler med egne grenseverdier for utslipp av støv, NO_x og CO etter følgende oppsett:

Utslippskrav for biobrenselanlegg. Normalisert til 11vol-% O₂ og tørr gass, temp. 273 K, trykk 103,1 kPa

Anleggsstørrelse	Støv mg/Nm ³	NO _x mg/Nm ³	CO mg/Nm ³
0,5 – 5 MW	150	-	-
5 – 20 MW	100	300	200
20 – 50 MW	50	300	150

Bedriften viste til at Kjelforeningen Norsk Energi foretok konsesjonsmålinger av støvutslipp til luft sommeren 1990. I rapporten fra dette arbeidet konkluderes det med at støvutslippet fra sykkloner hos Arbor-Hattfjelldal AS er noe høyt, både ved fyring med flis og fyring med flis og støv. Normalisert til 10 % O₂ er disse støvutslippene funnet å være i størrelsesorden 3-400 mg/Nm³. Lavest utslipp ble funnet ved forbrenning av en kombinasjon av flis og støv. Utslippsnivået ved slik forbrenning ble målt til å være noe i underkant av 100 mg/Nm³, tatt i betraktning ca. 17 % O₂. Ut fra de gamle konsesjonsvilkårene, ser vi at det kan være noe uklart hvilken oksygenprosent utslippstallene skal relateres til. For ettertid må bedriften likevel være foreberedt på det å skulle forholde seg til en målestANDARD som vist i tabellen ovenfor, dvs. 11 % O₂. Både tidligere målte utslippsnivå og kommende krav tilsier at det nå må kunne forventes gjennomføring av nye målinger av utslipp til luft. Relevante måleparametere vil være støv, NO_x og CO.

Bedriften la under tilsynet frem en oversikt over forbruk av løsemiddelholdige malinger og lakker. Av oversikten fremgår at totalforbruket av produktene utgjør om lag 110 tonn på årsbasis og at innholdet av organiske løsemidler av dette utgjør om lag 40 tonn. Av forurensningsforskriften kapittel 9 om begrensning av utslipp av flyktige organiske forbindelser (VOC) forårsaket av bruk av organiske løsemidler, vedlegg II A, pkt 10 Overflatebehandling av tre, fremkommer en treskelverdi på 15 tonn forbruk av løsemidler per år. Dette innebærer at bedriften kommer inn under kravene i forurensningsforskriften kapittel 9. I vedlegg II A er det for overflatebehandling av tre med et årsforbruk over 25 tonn VOC satt krav til maksimal konsentrasjon på 50 mg/Nm³ for tørkeprosessen og på 75 mg/Nm³ for beleggingsprosessen. Det er videre satt krav om maksimalt 20 % diffuse utslipp som funksjon av tilførsel. Alternativt til kravene i vedlegg II A kan det legges frem en reduksjonsplan i samsvar med vedlegg II B. Her fremkommer bl.a. at høyeste tillatte utslipp for eksisterende anlegg er målutslipp x 1.5 innen 31. oktober 2005 og målutslipp x 1 innen 31. oktober 2007. Målutslippet er lik det årlige referanseutslippet multiplisert med en prosentsats som er lik grenseverdien for diffuse utslipp + 15 for anlegg under de laveste terskelområdene i bl.a. nr. 10 i vedlegg II A.

Det fremgår ikke av fremlagt dokumentasjon hvilket alternativ (vedlegg II A eller vedlegg II B) bedriften legger til grunn for å oppfylle kravene som fremkommer i forurensningsforskriften kapittel 9. Det må etter Fylkesmannens vurdering derfor fremlegges dokumentasjon på konsentrasjon av VOC i utslippene fra tørke- og beleggingsprosessene, samt at diffuse utslipp utgjør maksimalt 20 % av tilførsel. Dersom konsentrasjonen(e) overstiger kravene i vedlegg II A må det eventuelt legges frem plan for reduksjon i samsvar med vedlegg II B. Det vises til vedlegg III for gjennomføring av løsemiddelbalanse og bruk av løsemiddelbalansen i forbindelse med kontroll av oppfyllelsen av kravene. Naturvårdsverket i Sverige har også utarbeidet en veileder som kan være til nytte:

<http://www.naturvardsverket.se/dokument/omverket/remisser/remisdok/voc/pdf/handbok.pdf>

I tilbakemeldingen til Fylkesmannen forventes det at bedriften legger fram resultater fra nye målinger av utslipp til luft fra avgasser som skyldes drift av biobrenselanlegg (dvs. avgasser som i dag renses med bruk av sykloner). Det må også legges fram dokumentasjon på konsentrasjonen av VOC i aktuelle utslipp. Dersom målte utslippsnivå overskrider forventede grenseverdier, forventes det også at det utarbeides en plan med konkrete frister for gjennomføring av utslipps-reducerende tiltak. Måling av utslipp til luft forutsettes gjennomført av personell med særskilt kompetanse på området.

Anmerkning 3: Bedriften har ikke kartlagt støy ved boligområder

Referanse til gjeldende lovverk:

- Internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 6
<http://www.lovdatabank.no/for/sf/as/xs-19961206-1127.html>

Begrunnelse:

I dette tilfellet er gjeldende konsesjon av eldre dato og det er ikke satt noen særskilte krav til støy. Vurdering av støyforhold for en industribedrift hører imidlertid naturlig hjemme i risiko-vurdering av forhold som angår ytre miljø. Spesifikke grensekrav for støy vil videre være noe som bedriften må forholde seg til så snart kommende forskriftskrav blir gjort gjeldende, sannsynligvis innen et års tid. Disse støykravene kan forventes å bli utformet slik at bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder ikke skal overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

L_{den} (hverdager)	L_{den} (søn- og helligdager)	L_{night} (kl. 23-07)	$L_{max,fast}$ (kl. 23-07)
55	50	45	60

Følgende midlingstider for ekvivalentnivå skal legges til grunn ved beregning av L_{den} og L_{night} :

L_{day} (07-19): 12 timer

$L_{evening}$ (19-23): 4 timer

L_{night} (23-07): 8 timer

Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Bedriften kunne ikke legge fram noen dokumentasjon på at støyforholdene i nærområdet har vært målt eller vurdert. Under befaringen ble det påpekt at det ved produksjonsanlegget finnes flere støykilder som kan være til sjenanse for boligområder. Spesielt gjelder dette kvern for innmating av råstoff til forbrenningsovn ("skrotnissen"). Fylkesmannen har også mottatt en klage fra naboer i området og tror kanskje at "skrotnissen" kan være noe av forklaringen til støyproblemet, selv om denne ikke var i drift under inspeksjonen. Generelt bør det foretas en grundigere vurdering av støyforholdene ved bedriften der det også fokuseres på hvilke tiltak som kan gjøres for å redusere støy fra de viktigste støykildene.

I tilbakemeldingen til Fylkesmannen forventes det at bedriften oversender resultater fra gjennomføring av støymålinger/støyberegninger av immisjonsnivåer ved berørte naboer. Dersom støynivåene overskrider forventede støykrav, forventes det også at det utarbeides en plan med konkrete frister for gjennomføring av støyreducerende tiltak. Støyyvurderinger forutsettes gjennomført av personell med særskilt kompetanse på området.

Anmerkning 4: Bedriften har fortsatt drift av et avfallsdeponi som ikke er godkjent

Referanse til gjeldende lovverk:

- Forurensningslovens §§ 28, 29 og 32 <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/usr/www/lovdata/all/nl-19810313-006.html&dep=alle&kort+,+titt=forurensnings&>
- Avfallsforskriftens kapittel 9 om deponering av avfall, §§ 9-2, 9-7, 9-8, 9-16 <http://www.lovdatab.no/for/sf/md/td-20040601-0930-022.html>

Begrunnelse:

Drift av deponi krever at det er gitt særskilt tillatelse fra forurensningsmyndigheten. I 2002 kom det i tillegg en egen forskrift som innskjerper krav til drift av avfallsdeponier. Denne forskriften gjelder også for interne deponier hvor en avfallsprodusent selv står for deponeringen på produksjonsstedet. For eksisterende deponier gjelder en overgangsordning fram mot 16.07.2009. Forutsetningen er at det skal være innlevert en søknad om videre drift innen 01.05.2003. Forskriften gir konkret informasjon om krav til innhold i søknad. SFT har i tillegg lagt ut egne veiledere på sine hjemmesider, se <http://sft.no/arbeidsomr/avfall/deponering/>. De deponiene som ikke tilfredsstillers forskriftens krav, og som heller ikke skal oppgraderes, skal avsluttes så snart som mulig, det vil si **innen 01.01.2006**. Eventuell videre drift av utover denne dato må begrunnes særskilt.

Sentrale krav for videre drift av et avfallsdeponi er:

- Forbud mot deponering av våtorganisk avfall
- Mottakskontroll med blant annet registrering av mengde og type avfall
- Dobbel bunntetting (geologisk barriere + kunstig membran)
- Oppsamling og overvåkning av sigevann, eventuelt rensing
- Oppsamling og behandling av deponigass, minimum avfakling

Videre må det kunne påregnes et forbud mot deponering av alle typer nedbrytbart avfall som for eksempel papir og trevirke. Mer om dette forslaget kan leses på <http://sft.no/nyheter/dbafile10665.html>. Krav om dobbel bunntetting kan søkes unntatt. Det må i så tilfelle gjennomføres en risikovurdering etter egen veileder fra SFT. Denne veilederen er også lagt ut på SFTs deponisider. Til orientering er det gjennomført slike miljørisikovurderinger for de interkommunalt drevne deponiene i Nordland. Disse kan lastes ned fra Fylkesmannens hjemmesider, se http://www.fylkesmannen.no/fmt_fagomrade.asp?tgid=2496&gid=2765&amid=1093164&g2497=x&g2496=x&g2545=x&

Under gjennomføring av tilsynet, kom det fram at Arbor-Hattfjelldal AS har et eget deponi som har vært i drift siden 1956. Lokaliteten er registrert under navnet "Arbortippen" i SFTs grunnforurensningsdatabase. Vi kan imidlertid ikke se at dette deponiet noen gang har hatt tillatelse i medhold av forurensningslovens bestemmelser. I brev av 13.02.2003 fra SFT blir bedriften gjort oppmerksom på at det innen 01.05.2003 skal oversendes en ny søknad om videre drift av deponiet, eventuelt en plan for avslutning. I brev av 04.04.2003 fra Arbor-Hattfjelldal AS til SFT er

det gitt en kort redegjørelse for deponidriften. Bedriften opplyser i sitt brev at det savnes veileder på området. Siste kontakt i saken ser ut til å ha vært i oktober/november 2003 (telefon/telefaks) der SFT viser til at aktuell veileder nå er lagt ut på SFTs hjemmesider. I ettertid kan vi ikke se at saken har vært fulgt opp. Søknad om videre drift er ut fra dette heller ikke tatt opp til behandling hos SFT. Plikten til å oversende nødvendig dokumentasjon til deponisøknad ligger hos bedriften selv. Siden bedriften påviselig har vært i kontakt med SFT angående videre drift av deponi, har vi likevel funnet det riktig at saken i første omgang tas opp som ei anmerkning. Det kan videre bemerkes at Hattfjelldal kommune i brev av 03.12.2003 har uttalt seg positiv til videre drift av deponiet.

Bedriften oppgir at følgende typer avfall fortsatt deponeres på eget område:

- Forurenset (?) trevirke
- Bark
- Utherdet sponplatelim
- Utherdet maling
- Diverse emballasje (?)
- Slagg fra forbrenningsovn

Det har ikke framkommet noen nærmere opplysninger om mengder, f eks per år. Opplysninger i HMS-datablad for aktuell type lim, tyder på at utherdede materialer av disse avfallstypene ikke vil være å oppfatte som farlig avfall. Bedriften har også oversendt HMS-datablad for aktuelle typer maling. Disse databladene er av noe eldre dato (1997 – 2002) og bedriften bør snarlig ta kontakt med leverandør for å be om en oppdatering (siden kjemikalierereguleringen er under stadig endring, bør ikke HMS-datablad være eldre enn 2 år). Det er videre bedriftens plikt å framskaffe dokumentasjon som viser hvorvidt utherdet maling er å betrakte som farlig avfall eller ikke. I et av tilfellene ser vi for eksempel at det benyttes malingsprodukter som inneholder miljøfarlige stoffer (nafta og 1,2,4-trimetylbenzen). Selv om det skulle vise seg at disse forbindelsene finnes i et nivå som ligger under grensen for farlig avfall (i dette tilfellet 2,5 %), så kan det likevel ikke utelukkes negative konsekvenser forbundet med deponering av slikt materiale på eget deponi, uten noen form for oppsamling og behandling av sigevann. Vi snakker her om stoffer som er påvist å være giftige for vannlevende organismer og som kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. Det gjøres også oppmerksom på at slagg fra forbrenningsovn erfaringsvis viser seg å inneholde miljøfarlige stoffer som for eksempel tungmetaller. Hvilket nivå disse stoffene finnes i, må avklares nærmere gjennom representative analyser av asken.

Krav til drift av deponi for aktuelle typer avfall er, ut fra nasjonale og internasjonale bestemmelser, satt svært strengt. Nasjonal politikk på området tilsier også at avfall i størst mulig grad skal søkes gjenvunnet istedenfor å deponeres. I dette tilfellet dreier saken seg i hovedsak om deponering av biologisk nedbrytbart avfall med dertil uønsket deponigassproduksjon. Samtidig deponeres det en del andre typer avfall der det ikke kan utelukkes innhold av mindre mengder miljøfarlige forbindelser (lim, maling, slagg). Bedriften må selv ta stilling til hvorvidt den ønsker å gå videre med å få utarbeidet nødvendig dokumentasjon til deponisøknaden. Ut fra et forventet forbud mot deponering av treavfall, vil dette arbeidet neppe kunne sies å være formålstjenlig. Vi anbefaler derfor at dere heller undersøker alternative løsninger som innebærer levering av alt avfall til mottak som allerede er godkjent, fortrinnsvis til gjenvinning og/eller energiutnyttelse. For tiden eksporteres det relativt store mengder med brennbart avfall til avfallsforbrenningsanlegg i Nord-Sverige (Kiruna/Umeå). Godkjent anlegg for forbrenning av avfall finnes også i Sør-Trøndelag. Nærmeste godkjente deponi finnes ellers på Åremma i Vefsn kommune.

I tilbakemeldingen til Fylkesmannen forventes det at bedriften oversender enten:

1. *Nødvendig dokumentasjon til søknad om videre drift av deponi i henhold til avfallsforskriftens § 9-8 med tilhørende veiledere. Arbeidet forutsettes utført av personell med særskilt kompetanse på området (kompetanse blant annet innenfor kjemi, biologi, geologi og hydrogeologi).*

eller

2. *Tidfestet plan for avslutning av deponiet. Slik plan forventes å gi en nærmere beskrivelse av følgende forhold:*
  - *Overdekking og tilsåing*
  - *Tiltak for å hindre vann inn i fyllinga*
  - *Tiltak for oppsamling av sigevann*
  - *Program for overvåking av sigevann*
  - *Program for overvåking av deponigass*
  - *Vurderinger knyttet til forurenset grunn (avhengig av arealbruk)*
  - *Båndlegging av området/tinglysning av heftelse*

Fylkesmannen vil deretter avgjøre om deponiet tillates drevet videre på grunnlag av framlagt oppgraderingsplan (dvs. ny søknad), eller om det skal avsluttes så snart som mulig (i utgangspunktet innen 01.01.2006).

Anmerkning 5: Det kunne ikke fremvises dokumentasjon på at kartlegging av PCB-holdige kondensatorer er fullført

Referanse til gjeldende lovverk:

- *Produktforskriftens kapittel 3 om regulerte produktgrupper, § 3-1*
<http://www.lovdatab.no/for/sf/md/td-20040601-0922-003.html>

Begrunnelse:

I produktforskriften stilles det krav om utfasing av PCB-holdige kondensatorer i lysarmatur. Denne typen kondensatorer er forbudt å ha i bruk etter 1. januar 2005. Utskifting av PCB-holdige kondensatorer kan utsettes til 1. januar 2008 dersom eier av bygg kan vise fram kartlegging med tilhørende forpliktende handlingsplan.

Arbor-Hattfjelldal AS kunne vise til at det meste av produksjonslokalene hadde vært gjennomgått og at det hittil ikke er funnet aktuelle produkter med risiko for innhold av PCB. Det kunne imidlertid ikke fremskaffes dokumentasjon på at denne kartleggingen var fullført.

I tilbakemeldingen til Fylkesmannen forventes det at bedriften oversender dokumentasjon på gjennomført kartlegging av lysarmatur for hele industriområdet, både utendørs og innendørs. Ved eventuelle funn av PCB-holdige kondensatorer skal det oversendes kvittering på at disse er skiftet ut, eventuelt at det oversendes en plan for slik utskifting med tilhørende økonomiplan.

Anmerkning 6: System for lagring av spillolje bør forbedres

Referanse til gjeldende lovverk:

- Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall, § 11-5
<http://www.lovdata.no/for/sf/md/td-20040601-0930-052.html>

Begrunnelse:

I avfallsforskriften stilles det krav om forsvarlig oppbevaring av farlig avfall. Det betyr blant annet at det farlige avfallet skal oppbevares slik at lekkasjesituasjoner unngås. Videre skal det farlige avfallet være merket.

Hos Arbor-Hattfjelldal AS oppbevares spillolje på en egen tank som står plassert utendørs på fast dekke. Ut fra området størrelse og beskaffenhet, vil det være mulig både å oppdage eventuell lekkasje og å få mesteparten av dette samlet opp. Den aktuelle tanken ser imidlertid ut til å være av eldre dato. Videre kunne det observeres en del mindre oljesøl i nærområdet, noe som sannsynligvis har oppstått i forbindelse med tømning og påfylling av olje. Tankanlegget var heller ikke merket med etikett eller tilsvarende som viser hva innholdet er. Vi anbefaler at bedriften gjennomgår sine rutiner på dette området og at det vurderes utskifting av lagringsløsningen for spillolje. Vi er for eksempel kjent med at en god del bedrifter i dag benytter seg av muligheten til lagring av spillolje på 1000 liters plasttanker som er plassert i et metallgitter. På den måten har man også til enhver tid kontroll med mengde spillolje på lager. Det forventes uansett at denne typen tanker er plassert på en slik måte at søl og spill med enkelhet kan avgrenses og samles opp, for eksempel ved hjelp av en ringmur eller tilsvarende. Hensiktsmessig absorpsjonsmiddel skal også finnes i umiddelbar nærhet.

I tilbakemeldingen til Fylkesmannen forventes det at bedriften oversender dokumentasjon på gjennomføring av forbedringstiltak med hensyn til lagring av spillolje, f.eks. ved hjelp av foto.

4. Andre forhold

Ved forrige tilsyn (SFT, 2000) ble det satt et generelt avvik som gjelder bedriftens oppfølging av internkontroll på ytre miljø. Bedriften mente selv at de nå kunne legge fram dokumentasjon som viser at de har tatt tak i dette området. I forhold til registrerte funn, må det likevel kunne bemerkes at Arbor-Hattfjelldal AS ikke i tilstrekkelig grad kan sies å ha lyktes med å sette ytre miljø på dagsorden.

I denne rapporten er det her konkludert med at det er funnet flere forhold som krever betydelig grad av oppfølging. Dialogen under gjennomføringen av tilsynet ble imidlertid oppfattet som god. Ut fra Fylkesmannens oppfatning bør det derfor ligge godt til rette for videre kontakt i forbindelse med gjennomføring av nødvendige tiltak.